

[Viggo Starcke.]

tribut for at få adgang til en arbejdsplads eller en byggeplads, og det drejer sig om milliardværdier, der væltes over på varepriserne og trykker lønsøjlen.

Vi møder dette problem i dag som aldrig før. Vi er nødt til at løse det, og intet er mere opløftende i denne time, end at arbejderstandens repræsentanter, socialdemokratiet og dets regering, i høj grad er opmærksomme på nødvendigheden af dette problems løsning. Står man overfor en arbejdskamp, dukker forskellige problemer op, hvis ikke man vil skride til den kausale behandling, men nøjes med den symptomatiske. Der er f. eks. den stilling, det radikale venstre har indtaget med deres forslag om en tvungen, permanent voldgift. Vi er betænkelige ved en sådan løsning, alene af den grund at muligheden herfor indtil nu er særdeles dårligt undersøgt, noget, der måske kan rådes bod på ved en kommissionsundersøgelse. Vi er betænkelige ved en sådan løsning, fordi den fare består, at den kan lægge en magt i statens og planøkonomernes hænder, således at friheden vil forsvinde, lønnen blive skematisk fastsat og fastslået, avancerne fastsat og fastlåset, priserne ligge fast, restriktioner og indgreb i erhvervslivet blive følgen. Står man i enkelttilfælde overfor en konflikt-situation, vil en uvildig mægling blive nødvendig; men problemet er stadig at få fjernet hovedårsagerne til disse konflikters opståen, for ellers vil de blive ved med at komme igen. Der findes indenfor samfundets økonomi mange områder, som har en vis betydning, men som ikke har vital betydning, akkurat som der i et menneskeligt legeme findes organer, som har betydning, men som ikke har vital betydning. Man kan skære store stykker kød ud af en arm eller et ben, uden at det truer livet, men gælder det hjertet eller den forlængede rygmærve, skal man være mere forsigtig.

Under tidligere konflikter har man vist en vis respekt for forsyningerne med vand, elektricitet, gas, for hospitaler, læger og jordemødre, det at holde transporten igang, holde baner og rutebiler igang.

For nogle årtier siden var problemet med olien og benzinen endnu et lille problem, som ikke angreb samfundets vitale funktioner. Det var sådan en slags salve på

huden, som man kunne undvære. I dag er benzinen blevet en del af samfundets blodomløb, og kan man standse tilførsler af olie og benzin, stivner og standser meget betydningsfulde områder i samfundets produktion. De gamle fryser og risikerer livet i de ejendomme, som ikke kan fyres op. Landbruget bliver stillet overfor, at det ikke kan så. Fiskeriet går i stå — og det gælder også en lang række andre funktioner. Standsnings af olie- og benzintilførslerne betyder i dag det samme, som hvis man sætter fingeren på samfundets halspulsåre. Det er rigtigt, at mange olieselskaber har store indtægter og giver store dividender; disse fordele har de ikke alene for deres indsats i produktionen, men fordi de ofte behersker de kilder, hvoraf olien vælder, olieletterne, således at den, der i det lange løb har herredømmet over olieletterne, har herredømmet over produktionen.

Den høje regering har under denne konflikt vist stor sagtmodighed og megen langmodighed — måske lovlig megen langmodighed. Da forligsmanden efter den højtærede statsministers opfordring igen trådte i funktion og fik parterne til at enes om et mæglingsforslag, rettede han en indtrængende henstilling til erhvervene om at sætte produktionen i gang, inden afstemningen om mæglingsforslaget var afsluttet. At denne henstilling fra forligsmanden ikke blev fulgt, har vi fra vor side beklaget stærkt, men vi ønsker at tilkendegive, at vi betragter det som et hovedprincip under sådanne konflikter, at lovgivningsmagts indgreb skal omfatte så lidt som muligt for ikke at foregribe noget, for at holde mulighederne åbne for, at parterne kan finde hinanden og enes, for ikke unødvendigt at gribe til tvang og ligesom tage parti i arbejdsstridighederne.

Mæglingsloven er den bestående lov, men dengang mæglingsloven og forligsmandsloven blev givet, da havde benzinproblemet og olieproblemet ikke den betydning, de har i dag. Denne betydning forudså man ikke dengang, og derfor må man have lov til at sige, at i øjeblikket bør den nuværende konflikt ikke være mulig — den må standses.

Jeg skal til sidst sige dette, at både arbejdsgivere og arbejdere, når de skal forhandle, ofte prøver at flytte noget fra den ene til den anden, og gang på gang har arbejderne opnået gennem konflikter at få